

روندهای اقتصاد گردشگری جهان در ۲۰۱۸

با وجود آنکه در سال ۲۰۱۸ اروپا همچنان یکی از مقاصد داغ برای گردشگران بوده است اما منطقه آسیا اقیانوسیه توانسته است در زمینه «نرخ رشد» گردشگران داخلی و بین‌المللی نسبت به چهار منطقه دیگر جهان در صدر قرار بگیرد به نحوی که سهم اقتصاد گردشگری نسبت به تولید ناخالص در منطقه آسیا اقیانوسیه از $\frac{7}{3}$ درصد به $\frac{10}{6}$ درصد افزایش یافته است. همچنین پیش‌بینی می‌شود نرخ رشد درآمد گردشگری در اقتصادهای نوظهور از اقتصادهای توسعه‌یافته پیشی می‌گیرد. هم‌اینک نرخ رشد این اقتصادها به‌طور تدریجی در حال نزدیک‌تر شدن به اقتصادهای توسعه‌یافته است. اما از سال ۲۰۱۲، آمریکا، چین، آلمان، ژاپن و بریتانیا در صدر پنج کشور برتر در زمینه گردشگری قرار گرفته‌اند. از سوی دیگر بیشترین نرخ رشد سرمایه‌گذاری در گردشگری را خاورمیانه با $\frac{4}{4}$ درصد به خود اختصاص داده است. پس از آن نیز آسیا اقیانوسیه با $\frac{5}{2}$ درصد، آمریکا $\frac{4}{5}$ درصد، اروپا $\frac{4}{2}$ درصد و آفریقا نیز $\frac{2}{6}$ درصد در رده‌های بعدی قرار دارند. فدراسیون جهانی شهرهای توریستی (WTCF)، در گزارشی به بررسی روندهای اقتصاد گردشگری جهان پرداخته است.

تداوم رشد با نوسان اندک

براساس این گزارش، در نتیجه اقتصاد کلان جهانی، جنگ‌های تجاری در حال ظهور، افزایش هزینه حمل‌ونقل در پی افزایش بهای نفت و کاهش قدرت خرید گردشگری جهانی در اقتصادهای نوظهور به دلیل افزایش ارزش دلار، اقتصاد گردشگری جهانی در سال ۲۰۱۸ به رشد خود ادامه داد، اگرچه نرخ این رشد اندکی تنزل یافته است. در سال ۲۰۱۸ آمار سفر گردشگران داخلی و بین‌المللی به $\frac{12}{1}$ میلیارد سفر رسید که نسبت به سال ۲۰۱۷ با رشد ۵ درصدی مواجه شد. هرچند نرخ این رشد اندکی کاهش داشته است. بر اساس تخمین‌ها انتظار می‌رود در سال ۲۰۱۹، نرخ این رشد تا $\frac{5}{5}$ درصد افزایش یابد. طی سال ۲۰۱۸ مجموع درآمد حاصل از گردشگری داخلی و بین‌المللی به $\frac{5}{34}$ تریلیون دلار رسید که این رقم برابر با $\frac{6}{1}$ درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی است. همچنین تخمین زده می‌شود که در سال ۲۰۱۹ نیز درآمد حاصل از گردشگری به $\frac{5}{44}$ تریلیون دلار برسد و ۶ درصد از مجموع جهانی تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص دهد. اما در چشم‌انداز بلندمدت انتظار می‌رود فاصله میان مجموع جهانی تولید ناخالص داخلی و درآمد جهانی گردشگری کاهش یابد.

در سال ۲۰۱۸، تعداد سفرهای بین‌المللی با رسیدن به $\frac{1}{279}$ میلیارد سفر، رشد ۴۹ میلیونی را نسبت به سال ۲۰۱۷ تجربه کرده و با رشد ۴ درصدی همراه بوده است. برای سال ۲۰۱۹ پیش‌بینی شده است که این رقم به $\frac{1}{332}$ میلیارد سفر و رشد $\frac{4}{1}$ درصدی برسد. در سال ۲۰۱۸ درآمد جهانی گردشگری بین‌المللی به $\frac{1}{59}$ تریلیون دلار رسید که نشان از رشد $\frac{0}{5}$ تریلیون دلاری و $\frac{3}{1}$ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۷ دارد و انتظار می‌رود این روند به چهارمین سال رشد مداوم خود نیز دست پیدا کند. در ۲۰۱۸ آمار سفرها به $\frac{10}{82}$ میلیارد دلار در سراسر جهان رسید و رشد $\frac{5}{1}$ درصدی را به نام خود ثبت کرد. برای سال ۲۰۱۹ نیز انتظار می‌رود این رقم به $\frac{11}{43}$ میلیارد دلار با نرخ رشد $\frac{5}{7}$ درصد برسد. در سال ۲۰۱۸ همچنین میزان درآمد گردشگری داخلی در جهان با نرخ رشد $\frac{3}{1}$ درصدی به $\frac{3}{76}$ تریلیون دلار رسید. بر اساس تخمین‌ها سال ۲۰۱۹ این رقم به $\frac{3}{9}$ تریلیون دلار می‌رسد و نرخ رشد $\frac{3}{7}$ درصدی را تجربه می‌کند.

تمایز روندهای گردشگری در پنج منطقه

اما طبق این گزارش، اروپا همچنان یکی از مقصدهای داغ برای گردشگران ورودی است؛ با این حال رشد گردشگران ورودی ضعیف است. در سال ۲۰۱۸، این منطقه ۵۱/۳ درصد از گردشگران جهان را به خود جذب کرد اما این رقم ۴/۵ درصد کمتر از سال ۲۰۰۶ بوده است. همچنین سهم درآمدزایی گردشگری از مجموع درآمد جهانی به طور مداوم در حال کاهش است. در منطقه آسیا واقیانوسیه گردشگری داخلی و بین‌المللی افزایش یافته و همچنین توسعه گردشگری بزرگ‌ترین عامل تولید ناخالص داخلی بوده است. در سال ۲۰۱۸ این منطقه ۲۲/۷ درصد از گردشگران ورودی جهان را به خود اختصاص داد که این سهم سال به سال با افزایش مواجه شده است.

در حوزه مربوط به نرخ رشد سفرهای داخلی نیز منطقه آسیااقیانوسیه با اختلاف از دیگر مناطق سبقت گرفته است. در سال ۲۰۱۸ این نرخ رشد فاصله ۶/۹، ۳/۲، ۳/۷، ۵/۷ و ۸/۶ درصدی را به ترتیب با خاورمیانه، آفریقا، آمریکا و اروپا داشته است. در دهه گذشته در حالی که اقتصاد جهانی گردشگری با سرعت‌های متفاوتی در مناطق مختلف توسعه یافت، فاصله میان سهم گردشگری از مجموع تولید ناخالص داخلی نیز با رشد مواجه شد. به طور خاص سهم اقتصاد گردشگری نسبت به تولید ناخالص در منطقه آسیااقیانوسیه از ۷/۳ درصد به ۱۰/۶ درصد افزایش داشته است.

توسعه گردشگری در دو مدل اقتصادی

در سال ۲۰۱۸، مجموع درآمد گردشگری در اقتصادهای توسعه‌یافته رشد ۳/۴ درصدی داشته است که این میزان ۰/۸ درصد بالاتر از رشد ۲/۶ درصدی درآمد گردشگری در اقتصادهای نوظهور بوده است. از منظر چشم‌انداز بلندمدت، اما نرخ رشد درآمد گردشگری در اقتصادهای نوظهور از اقتصادهای توسعه‌یافته پیشی می‌گیرد. هم اینک نرخ رشد این اقتصادها به تدریج در حال نزدیک‌تر شدن به اقتصادهای توسعه‌یافته است. گردشگری را می‌توان یک نیروی جدی در توسعه اقتصادی و اجتماعی اقتصادهای نوظهور دانست. در سال ۲۰۱۸ مجموع درآمدهای گردشگری سهم ۱۵/۴ درصدی را از تولید ناخالص داخلی اقتصادهای نوظهور به خود اختصاص داد. این در حالی است که سهم درآمد گردشگری از تولید ناخالص داخلی اقتصادهای توسعه یافته برابر با ۴ درصد بوده است.

در چشم‌انداز بلندمدت نیز سهم گردشگری از تولید ناخالص داخلی در رقم ۱۵ درصد ثابت خواهد ماند. از سال ۲۰۰۵ سهم گردشگران ورودی در اقتصادهای توسعه‌یافته در ابتدا کاهش یافته اما پس از آن به ثبات رسیده است. در سال ۲۰۱۸ گردشگران ورودی در اقتصادهای توسعه‌یافته سهم ۵۲ درصدی را کسب کرده‌اند که نشان از کاهش ۳/۲ درصدی نسبت به سال ۲۰۰۵ دارد. پیش‌بینی می‌شود این سهم در سال ۲۰۱۹ به ۵۱/۳ درصد کاهش یابد. اما از سوی دیگر سفرهای ورودی گردشگران در اقتصادهای نوظهور به سرعت در حال افزایش بوده است. این میزان به ۴۷/۹ درصد در سال ۲۰۱۸ و ۴۸/۷ درصد در سال ۲۰۱۹ افزایش خواهد یافت. در سال ۲۰۱۸ درآمد گردشگران ورودی به اقتصادهای توسعه‌یافته، ۶۲/۴ درصد از کل درآمد گردشگری در جهان را شامل شد که نسبت به سال ۲۰۰۵ کاهش ۶/۴ درصدی داشته است؛ اگرچه انتظار می‌رود که این میزان با رسیدن به ۶۳ درصد تا حد اندکی بهبود یابد.

توسعه توریسم در ۲۰ کشور برتر

در بحث سهم درآمد از مجموع درآمد گردشگری در جهان، بیست کشور برتر (۲۰T) ۸۰ درصد درآمدها را به خود اختصاص داده‌اند. از سال ۲۰۱۲ نیز آمریکا، چین، آلمان، ژاپن و بریتانیا در صدر پنج کشور برتر قرار گرفته‌اند. هم‌اکنون مجموع سفرهای گردشگران در کشورهای ۲۰T در حال افزایش است. همچنین مجموع درآمد گردشگری در این کشورها در سال‌های اخیر تغییر چندانی نکرده است و همواره بین ۷۵ تا ۸۰ درصد بوده است. در سال ۲۰۱۸ اغلب این بیست کشور وابسته به سفرهای گردشگری داخلی بوده و برخی نیز از مقصدهای جذاب سفرهای ورودی بوده‌اند.

رشد پیوسته سرمایه‌گذاری در گردشگری

در سال ۲۰۱۸ مجموع سرمایه‌گذاری در گردشگری به ۹۶۴/۸۱ میلیارد دلار رسید. از منظر چشم‌انداز بلندمدت سرمایه‌گذاری از ۱۳/۱ درصد در سال ۲۰۰۵ به ۴/۸ درصد در سال ۲۰۱۸ رسیده است و پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۱۹ به ۵/۱ درصد افزایش یابد. در گردشگری جهانی، منطقه آسیا اقیانوسیه بیشترین سهم را در سرمایه‌گذاری به خود اختصاص داد. در سال ۲۰۱۸، سهم سرمایه‌گذاری در گردشگری آسیا اقیانوسیه به ۳۸/۷ درصد از کل سرمایه‌گذاری جهانی رسید. آمریکا و اروپا نیز به ترتیب با ۲۸/۷ و ۲۳/۴ درصد در رتبه‌های دوم و سوم برترین مقصدهای سرمایه‌گذاری گردشگری قرار گرفتند. اما بیشترین نرخ رشد سرمایه‌گذاری در گردشگری را خاورمیانه با ۵/۴ درصد به خود اختصاص داده است. پس از آن نیز آسیا اقیانوسیه ۵/۲ درصد، آمریکا ۴/۵ درصد، اروپا ۴/۲ درصد و آفریقا نیز ۲/۶ درصد را به خود اختصاص دادند.

اقدامات اثرگذار

براساس گزارش فدراسیون جهانی شهرهای توریستی در سال ۲۰۱۷ و پس از کاهش اعتبار در سال ۲۰۱۶، رشد بخش پارک‌های موضوعی جهانی به ثبات رسید. ۱۰ پارک موضوعی برتر توانستند موجب رشد ۸/۶ درصدی گردشگران در مناطق جغرافیایی خاص شوند و در این میان آمریکا و آسیا اقیانوسیه دو مرکز اصلی برای این بخش بوده‌اند. پیش‌تر این رشد برابر با ۲/۳ درصد بود که پس از آن به ۵/۵ درصد رسید. در میان ۱۰ پارک برتر، پارک‌های موضوعی زیرمجموعه برند دیزنی قرار دارند. در این مورد عملکرد مناسب گروه، برند و مقیاس آن تاثیرگذار بوده است. همچنین پایگاه سفر با کشتی‌های تفریحی از ۱۳/۱ میلیون در سال ۲۰۰۴ به ۲۵/۸ میلیون در سال ۲۰۱۷ رسید که رشد سالانه ۴/۹ درصدی را شامل می‌شود. طی سال‌های گذشته جاذبه‌های سفر با کشتی‌های تفریحی در شرق به طرز سریع و ناگهانی در حال افزایش بوده و می‌توان چین را به‌عنوان مرکز اصلی گردشگری کروز (کشتی تفریحی) نام برد. از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۶ سهم ۱/۲ درصدی سفر با کشتی‌های تفریحی در آسیا اقیانوسیه به ۹/۲ درصد در سال ۲۰۱۶ رسید. افزایش پختگی صنعت کروز در آسیا این منطقه را به‌عنوان موتور محرکه جدید این مدل از توریسم در جهان معرفی کرده است. در آسیا، چین بیش از ۴۷ درصد از سهم گردشگری با کشتی‌های تفریحی را به خود اختصاص داده است.

از سوی دیگر، در بازرگانی الکترونیکی جهانی، استفاده از کیف پول‌های الکترونیکی به متداول‌ترین روش پرداخت بدل شده است و پس از آن نیز کارت‌های نقدی و اعتباری در رده‌های بعدی قرار دارند. در سال ۲۰۱۸، کیف‌های الکترونیکی بیش از ۳۶ درصد از پرداخت‌ها را در گردشگری به خود اختصاص دادند. این در حالی است که کارت‌های نقدی و اعتباری به‌ترتیب ۲۳ و ۱۲ درصد از روش پرداخت را شامل شده‌اند. پیش‌بینی می‌شود استفاده از کیف پول‌های الکترونیکی با رشد سریع طی

پنج سال آتی، ۴۷ درصد از پرداخت‌ها در صنعت گردشگری جهانی را به خود اختصاص دهند. همچنین استفاده از پرداخت‌های موبایلی در مناطق مختلف جهان متفاوت است. بر اساس گزارش‌ها، چین با رشد سریع پرداخت‌های موبایلی در سال ۲۰۱۸ توانست تا ایالات متحده را از منظر تراکنش‌های موبایلی پشت سر بگذارد. در نهایت، طی سال‌های اخیر نوآوری‌ها در استراتژی‌های کسب و کار مقصدهای گردشگری کارآمدی، تجارب، الگوها و چالش‌های جدیدی ایجاد کرده است که می‌توان به همکاری‌ها در زنجیره صنعتی، تلویزیون و فیلم اشاره کرد.

منبع: خبرگزاری دنیای اقتصاد